Tallinna kubbermang,

ehk

mönned teadused meie maast ja meie ma innimesteſt.

Tallinna kubbermang ehk Eestima on üks neiſt kolmeſt kubbermangudeſt, mis Paltia merre kubbermangudeks hütakſe ja ühhe Kinral kubberneri herra wallitſetawad on. Kinral kubberneri herra peab Ria linnas asſet ja temma nimmi on **Kinral-Adjutant Baron W. v. Lieven.** Eestima kubberneri herra on **Kinral W. von Ulrich.**

Surusſe poleſt on Tallinna kubbermang kõige piſſem, ei olle temmal ennam kui 17,428½ ruut wersta, ſurem oſſa on metſade ja ſoode paiku, 6125 r. wersta on harritud maad. Sünniks kõik maad, kus ma rahwas ellawad ja makeelt rägitakſe, Eestima jure arwata, ſiis olleks ta muidogi hopis ſurem, agga Perno ja Willandima, Tarto ja Wõrroma on Ria kubbermango pärralt.

Tallinna maal ellawad üllelõdſe 312,000 hinge, neiſt on 275,300 hinge marahwa ſooſt. Naesterahwa arro on ſiin kui iggal pool rohkem kui meesterahwa arro, 151,000 meesterahwa peale tulleb 161,000 naesterahwaſt ja on ſiis liggi kümme tuhhat naesterahwaſt ennam kui meesterahwaſt. Kirriko teaduſi möda peawad igga aasta liggi 6 tuhhat poislaſt ja 6 tuhhat tüttarlaſt ilmale ſündima ja ſurreb igga aasta üle 4 tuhhat meesterahwaſt ja ſeſamma wõrs naesterahwaſt, ni et

innimeste arro meie maal on ühtepuhko kaswamas. Igga aasta ſawad pea 3 tuhhat pari laulatud.

Wannaſt ſadik on Tallinna kubb. 4 jäosſe jäotud: 1. Harjoma (ehk kreis), 2. Wirroma, 3. Jerwama, 4. Länema.

1. Harjoma:

Tallinna linnas, mis kubbermango pealin, on 2000 maia ja peale 24 tuhhat innimeſt, muiſt ſakſa ſooſt, muiſt wenne ja marahwa ſooſt. Lin ſai 1219 aastal Tani kunninga Woldemariſt asſutud, ſellepärraſt on ſelle linna pärris nimmi „Tani linn". 1710 aastal Mihkle päwal ſai Wenne keisri Peetri I kätte. Tallinna lin on wannaſt ſadik kahte jäosſe heitnud, pärris Tallin, kus ſurem hulk rahwaſt ellawad, kes kaubaaiamisſega, hantwerkiga ehk mu ammetiga omma pead toitwad ja rae kohtu wallitſusſe al ſeiſawad, ja Toompä lin, mis kaljo otſa on ehhitatud, kus kubbermango wallitſus asſet peab. Toompääl on ka ma-konſiſtorium, kelle hole alla kõik meie ma kirrikud ja kirriko kohto asjad on pandud. Konſiſtoriumi üllemad on Noiſtwerre herra Landraat Baron Ungern-Sternberg ja meie ma piiskopi herra Dr. Karl Rein.

Nimmetamisſe wäärt on weel, et Tallinnas üllelõdſe ſuremad 208 podi ja mitto wabrikut, pabberi-, küündla-, tubbaka-, raua-, tikko-, klaſi- ja teiſed wabrikud, kuſt paljo tõrahwaſt tööd ja toitu leiawad.

Eesti-rahwa mÃ¤Â¶nnus Kalender 1863, lk. 21